Ai Weiwei oogst hoon met eerbetoon aan Alan Kurdi

Kunstenaar Ai Weiwei poseert op het Griekse eiland Lesbos.
AP

Het lichaam van Alan Kurdi, aangespoeld op het strand van Bodrum in Turkije.
AP

AMSTERDAM

Afgelopen weekend verscheen op de India Art Fair een foto van de Chinese kunstenaar Ai Weiwei, die zich voordoet als de dode Syrische peuter Alan Kurdi. De kunstenaar is dit keer te ver gegaan, zijn de reacties op de sociale media. Ook vakbroeders zijn sceptisch.

YANNICK VERBERCKMOES

De foto van het Syrische jongetje, verdronken tijdens de oversteek naar Europa en aangespoeld op een Turks strand, werd in september 2015 het symbool van de vluchtelingencrisis.

De foto van Ai Weiwei is gemaakt door de Indiase fotograaf Rohit Chawla en bedoeld voor een artikel (dat nog moet verschijnen) over de kunstenaar in het Indiase blad India Today. 'Het idee voor de foto kwam spontaan', vertelde Ai Weiwei aan de Amerikaanse nieuwszender CNN. 'De journalist en de fotograaf vroegen me om bij het strand te poseren. We hadden eerder gepraat over het beeld van Alan, dus daar moest ik aan denken.'

Ai Weiwei is sinds januari actief op Lesbos om vluchtelingen te helpen. Hij post regelmatig foto's van hen op zijn Instagramaccount. Het rubber van de bootjes, waarmee vluchtelingen op het Griekse eiland aankomen, verzamelt hij om er later een installatie van te maken. Eerder sloot de kunstenaar een tentoonstelling in Denemarken, omdat hij het niet eens is met een Deense wet die het toelaat kostbare bezittingen van vluchtelingen af te nemen als zij het land betreden.

Maar met deze foto heeft de kunstenaar zelf een grens overtreden. De New Yorkse kunstenaar Sean Capone noemt het beeld op Instagram 'slachtofferporno' en maant Ai aan om te stoppen met zijn 'eindeloze parade aan flutkunst; genoeg is genoeg!'

De Nederlandse fotograaf Henk Wildschut, die zich in zijn werk bezighoudt met de vluchtelingenproblematiek, heeft ook zijn bedenkingen bij het beeld. Wildschut: 'Ik vind het beeld van Ai Weiwei erg makkelijk. Het roept bovendien totaal niet de ontroering op, die de foto van het dode jongetje losmaakt. Ik word er moe van hoe dat beeld alom wordt misbruikt. Van hem zou je dat niet verwachten.'

De kunstenaar is niet de eerste die voor een foto in de houding van het verdronken Syrische jongetje is gaan liggen. Activisten in Marokko gingen op het strand liggen met hun hoofd richting de zee. Daarmee wilden ze hulp en begrip vragen voor vluchtelingen. In de Gazastrook legden Palestijnse kinderen bloemen neer bij een reusachtig zandkasteel in de vorm van het jongetje.